

Finançament: La guerra és a punt d'esclatar

Si en alguna cosa hi ha consens social i polític a Catalunya –fins i tot en el mateix Partit Popular (PP) de Catalunya–, és en l'opinió que el sistema de finançament autòndic és insuficient i que, després de vint anys d'autonomia, cal trobar una nova fórmula de finançament definitiva perquè la qüestió dels diners deixi de ser motiu d'enfrontament constant amb l'estat i entre les diferents forces polítiques. Tothom té assumit que la fórmula firmada el 1996, en l'anomenat "pacte del Majèstic" entre CiU i el PP, basada en la cessió del 30% de l'IRPF, no ha servit per reduir el dèficit fiscal entre Catalunya i l'estat, sinó que encara l'ha incrementat. L'important augment de la recaptació tributària dels últims anys, producte de la bonança econòmica, ha beneficiat gairebé exclusivament les arques de l'estat a través, sobretot, dels impostos indirectes, alhora que s'estancava la recaptació de l'IRPF, i a més, el govern del PP decidia rebai-

xar-ne la tarifa. És per això que, tant el govern català com l'oposició han insistit en la necessitat d'arribar a les negociacions del nou sistema, que s'ha d'encetar aquest mes de gener i hauria d'estar en vigor el gener del 2002, amb una posició comuna dels partits catalans. Sobretot, tenint en compte la majoria absoluta del PP. La realitat, però, és que el govern de la Generalitat possiblement s'asseurà a la taula del Consell de Política Fiscal i Financera, en què es negociarà la qüestió, sense la força que suposaria portar-hi una fórmula prèviament consensuada. Ni dues rondes de converses entre els líders dels principals partits ni tres anys de treballs

d'una comissió d'estudi del Parlament creada especialment han servit per arribar a un acord prou ampli. CiU i l'oposició s'han acusat mútuament de no tenir voluntat real de crear una plataforma de consens. El conseller Mas mantindrà una altra sèrie de contactes al gener, però les possibilitats són escasses.

L'octubre passat, CiU i ERC aprovaven al Parlament una resolució instant el govern a negociar amb Madrid un nou sistema inspirat en el concert econòmic, mentre el PSC i Iniciativa decidien abstenir-se. "El nou model ha de basar-se en un acord bilateral entre Generalitat i estat", diu el document, que proposa que la Generalitat reccapti tots els impostos i n'aporti una part a l'estat. El PP hi va votar en contra, alhora que el diputat d'aquesta formació Francesc Vendrell acusava CiU de "fer el ridícul", propiciant que el Parlament "aprovi cada dia una cosa diferent". I és que, un mes abans, durant el debat de política general, CiU havia votat amb el PP una altra resolució sobre el finançament autòndic més propera als plantejaments populars. Cal buscar el motiu en la delicada situació parlamentària en què es mou el govern català i la voluntat de buscar aliances per a cada iniciativa, però aquesta és només una part de l'explicació.

El model Zaplana. El fet és que la qüestió ha contribuït a enterbolir les relacions entre CiU i el PP en els últims mesos, a mesura que els populars, cada cop més instal·lats en la seva majoria, han anat modificant plantejaments.

L'abril del 1999, el president de la Generalitat Valenciana, Eduardo Zaplana, davant la sorpresa de molts, llançava la

ya	0,3%	3,8%	4,
na	0,3%	3,8%	4,
	0,1%	3,8%	4,
	0,2%	3,7%	4,
na	0,2%	3,7%	4,
ncia	0,3%	3,7%	4,
	0,2%	3,6%	4,
	0,1%	3,8%	4,
	0,4%	3,7%	4,
lears	0,2%	3,8%	4,
	0,2%	3,6%	4,

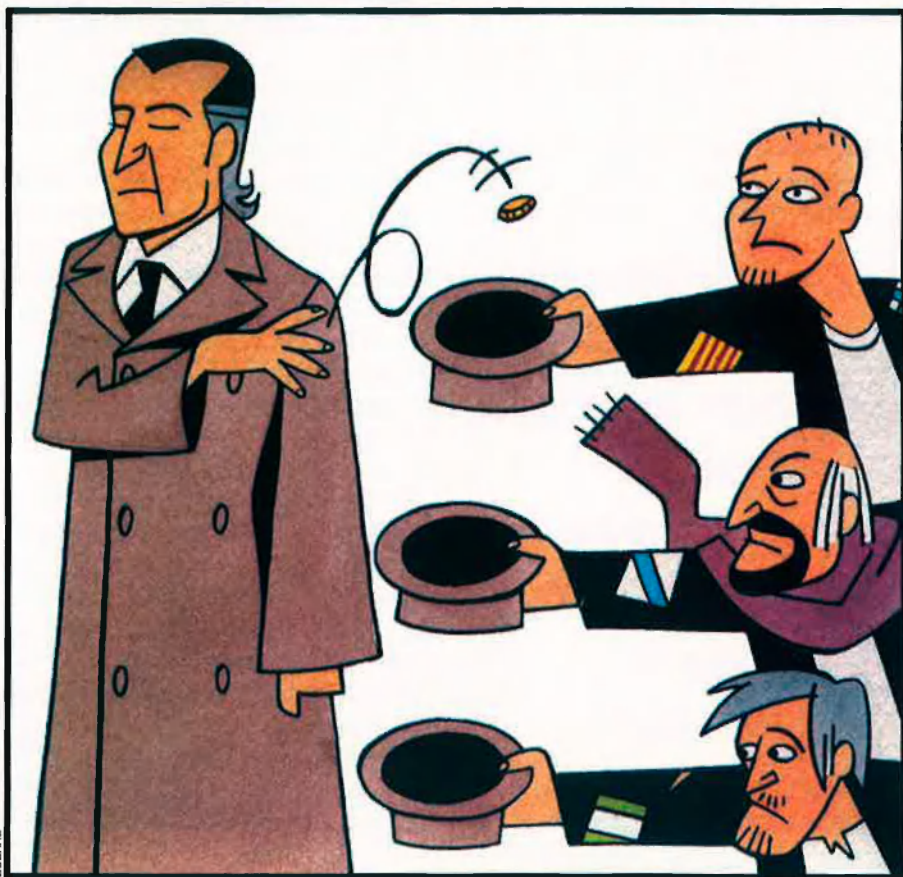
seva proposta de finançament. El mateix dia de l'anunci, el president català, Jordi Pujol, hi donava suport dient que "d'alguna manera encaixa amb la plantejada per la Generalitat de Catalunya". Es referia a la proposta que havia presentat públicament, per aquelles mateixes dates, el conseller d'Economia, Artur Mas.

El model de Zaplana tractava d'augmentar l'autonomia financera de les comunitats de manera que els seus ingressos depenguin més dels tributs cedits que no de les transferències de l'estat.

el suport de Piqué, tenia l'avantatge estratègic, a més, de no sortir del govern central, sinó d'una comunitat autònoma, encara que fos governada pel PP. Era, doncs, un bon punt de partida per negociar. Els fets han demostrat, però, que era fruit d'una determinada correlació de forces dins i fora del govern i l'ha deixat arraconada.

L'octubre passat el govern espanyol filtrava un informe en què es descarta la cessió dels impostos especials a les comunitats i, encara menys, qualsevol capacitat normativa. No debades, es preveu que

pressupostos de l'estat per al 2001 ha fet que uns i altres preferissin deixar arraconada la qüestió, de moment, fins que no comencin oficialment les negociacions. És llavors, però, que es pot obrir la capsa dels trons i ningú descarta que això tingui greus conseqüències polítiques, sobretot a Catalunya. De tota manera, el PP no ha volgut ensenyar encara quines seran realment les seves cartes en el joc. Possiblement, perquè no hi ha consens dins mateix del partit per triar-les. I ni tan sols s'ha anunciat qui liderarà la negociació, si Rodrigo Rato o el ministre d'Hisenda, Cristóbal Montoro.

S'incrementaria la participació en l'IRPF, i les comunitats també ingressarien part de l'impost de matriculació i dels impostos especials sobre combustibles, alcohol i tabac, mentre que en el cas de l'IVA, es proposava la territorialització o limitar-ho a serveis com l'aigua, el gas i l'electricitat, això sí, sense la capacitat normativa reclamada pel govern català. L'equip de Zaplana tampoc no demanava la creació d'agències tributàries autonòmiques, com havia fet Mas, però sí la participació en les decisions de l'Agència estatal.

La proposta, que comptava també amb

aquest sigui un dels grans cavalls de batalla de la negociació. El vice-president segon i ministre d'Economia, Rodrigo Rato, reblava el clau pocs dies després avisant que el nou sistema "no comportarà més ingressos per a les comunitats".

En CiU s'ha disparat el malestar. Hi ha hagut fins i tot amenaces de ruptura amb els populars. L'encara secretari general de CDC, Pere Esteve, va arribar a preguntar al seu homòleg del PP, Javier Arenas, si el que volien era facilitar la victòria de Maragall a Catalunya. La sang no ha arribat al riu perquè la discussió dels

El PSOE, a punt. Mentrestant, al PSOE ha plogut molt des dels temps de l'oposició ferotge dels "tres tenors" al traspàs de l'IRPF. Sobretot, des de l'arribada del nou equip de José Luis Rodríguez Zapatero a Ferraz, que ha apostat per donar més protagonisme als plantejaments del PSC. Només aterrat, Rodríguez Zapatero va encarregar al secretari d'Economia del PSOE, el valencià Jordi Sevilla, i al del PSC, Antoni Castells, que treballassin conjuntament en la qüestió. Els socialistes plantejaren la cessió de l'IVA i dels impostos especials amb capacitat normativa, tot i que amb el compromís que això no es pugui utilitzar per rebaixar-los. Alhora que reclamarà la participació de les comunitats en l'Agència Tributària. El problema està en l'IRPF, ja que la nova direcció aposta per augmentar els trams cedits, una mesura a la qual s'han oposat fins ara els barons del seu partit. En aquest sentit, és prou significatiu que Rodríguez Zapatero hagi proposat donar certa autonomia negociadora a les comunitats socialistes, amb l'argument que els interessos de cada territori són diferents.

El tancament del PP fa preveure que les negociacions seran dures, però al mateix temps s'observa un cert acostament de fons entre les propostes del PSOE i les de CiU. Caldrà veure si el govern espanyol accepta realment encetar una nova etapa en el funcionament de l'estat de les autonomies o opta per l'immobilisme i per donar, simplement, lleugers retocs a la façana de l'actual sistema de finançament.

Toni Cañís